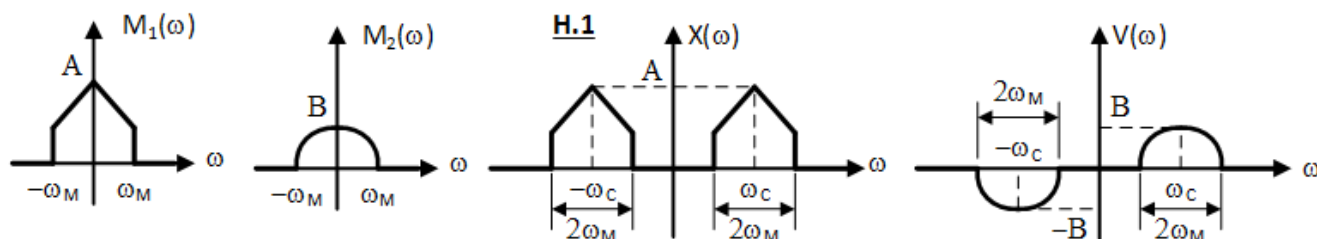

ĐÁP ÁN ĐỀ THI HỌC KỲ 2/2014-2015 - TÍN HIỆU & HỆ THỐNG

Ngày thi: 07/06/2015 - Thời gian: 110 phút không kể chép đề

Bài 1. (2.0 điểm)

Dựa vào **H.1** ta có:
$$\begin{cases} X(\omega) = M_1(\omega - \omega_c) + M_1(\omega + \omega_c) \\ V(\omega) = M_2(\omega - \omega_c) - M_2(\omega + \omega_c) \end{cases}$$

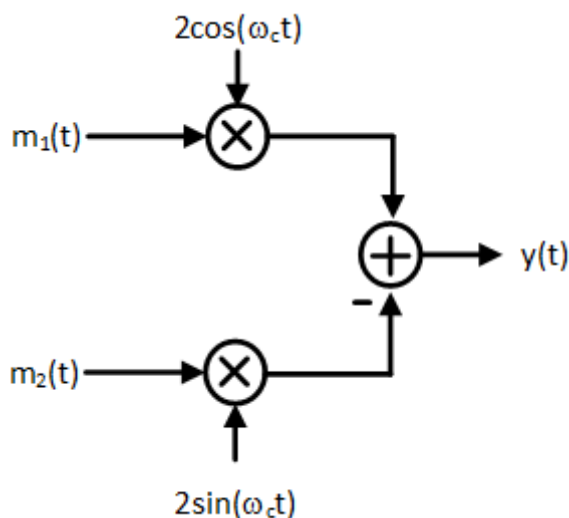
Áp dụng tích chất điều chế (dịch trên thang tần số) và tính chất tuyến tính ta có:

$$\begin{cases} x(t) = m_1(t)e^{j\omega_c t} + m_1(t)e^{-j\omega_c t} = 2m_1(t)\cos(\omega_c t) \\ v(t) = m_2(t)e^{j\omega_c t} - m_2(t)e^{-j\omega_c t} = j2m_2(t)\sin(\omega_c t) \end{cases}$$

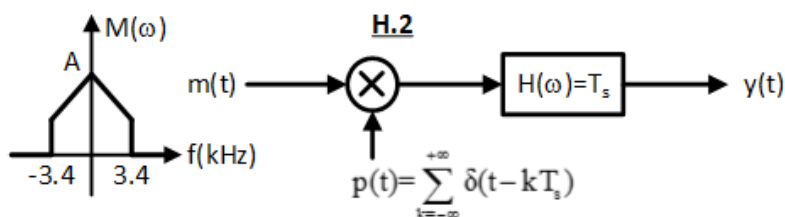
Mặt khác: $Y(\omega) = X(\omega) + jV(\omega)$, áp dụng tích chất tuyến tính, ta được: $y(t) = x(t) + jv(t)$

Thế kết quả trên vào ta có: $y(t) = 2m_1(t)\cos(\omega_c t) - 2m_2(t)\sin(\omega_c t)$

Dùng phương trình này ta vẽ sơ đồ khối của hệ thống như sau:

Bài 2. (4.0 điểm)

(a) Dựa vào **H.2** ta có: $y(t) = [m(t)p(t)] * h(t) = x(t) * h(t)$; với $x(t) = m(t)p(t)$

Áp dụng tích chất nhân trong miền thời gian ta có: $X(\omega) = \frac{1}{2\pi} M(\omega) * P(\omega)$

Trong đó $p(t)$ là tín hiệu tuần hoàn được biểu diễn theo chuỗi Fourier như sau:

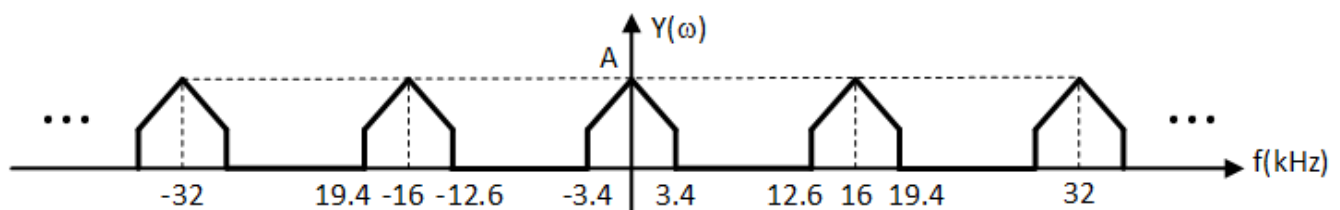
$$p(t) = \sum_{n=-\infty}^{+\infty} D_n e^{jn\omega_s t}, \text{ với } \omega_s = 2\pi F_s = 100.5 \times 10^3 (\text{rad/s}), D_n = \frac{1}{T_s} \int_{-T_s/2}^{+T_s/2} \delta(t) e^{-jn\omega_s t} dt = 1/T_s$$

$$\text{Áp dụng tính chất biến đổi Fourier, ta có: } P(\omega) = 2\pi \sum_{n=-\infty}^{+\infty} D_n \delta(\omega - n\omega_s) = \frac{2\pi}{T_s} \sum_{n=-\infty}^{+\infty} \delta(\omega - n\omega_s)$$

$$\text{Suy ra: } X(\omega) = \frac{1}{T_s} \sum_{n=-\infty}^{+\infty} M(\omega) * \delta(\omega - n\omega_s) = \frac{1}{T_s} \sum_{n=-\infty}^{+\infty} M(\omega - n\omega_s)$$

$$\text{Vậy } y(t) = x(t) * h(t) \text{ có phở } Y(\omega) = X(\omega)H(\omega) = \sum_{n=-\infty}^{+\infty} M(\omega - n\omega_s)$$

Dùng phương trình trên vẽ phở của $y(t)$

(b) Dựa trên phở của $y(t)$ ta thấy để khôi phục lại $m(t)$ cần bộ lọc thông thấp có $21.4 \times 10^3 < \omega_s \leq 79.2 \times 10^3$ và $21.4 \times 10^3 \leq \omega_p < 79.2 \times 10^3$ với lưu ý $\omega_p < \omega_s$. Để tối ưu hóa (hàm truyền bậc thấp nhất có thể) ta chọn: $\omega_p = 21.4 \times 10^3$ và $\omega_s = 79.2 \times 10^3$. Dùng bộ lọc thông thấp Butterworth ta tìm $H(s)$ theo các bước sau:

- Xác định bậc của bộ lọc:

$$n \geq \frac{\log[(10^{-G_s/10} - 1) / (10^{-G_p/10} - 1)]}{2 \log(\omega_s / \omega_p)} = \frac{\log[(10^4 - 1) / (10^{0.2} - 1)]}{2 \log(79.2 / 21.4)} = 3.34 \rightarrow \text{chọn } n=4$$

- Chọn tần số cắt ω_c :

$$\frac{\omega_p}{(10^{-G_p/10} - 1)^{1/2n}} \leq \omega_c \leq \frac{\omega_s}{(10^{-G_s/10} - 1)^{1/2n}} \Leftrightarrow \frac{21.4 \times 10^3}{(10^{0.2} - 1)^{1/8}} \leq \omega_c \leq \frac{79.2 \times 10^3}{(10^4 - 1)^{1/8}}$$

$$\Leftrightarrow 22.88 \times 10^3 \leq \omega_c \leq 25.04 \times 10^3$$

→ Chọn $\omega_c = 25 \times 10^3$

- Tra bảng tìm $\mathcal{H}(s)$: $\mathcal{H}(s) = \frac{1}{(s^2 + 0.76s + 1)(s^2 + 1.84s + 1)}$

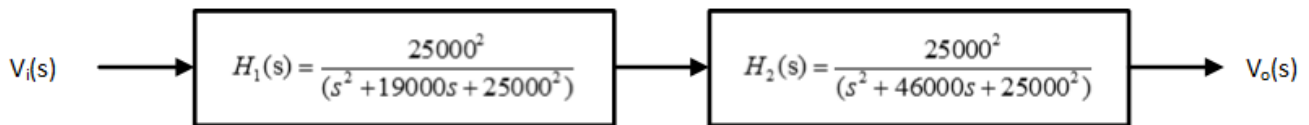
- Xác định $H(s)$:

$$H(s) = \mathcal{F}(s/\omega_c) = \frac{1}{((s/25000)^2 + 0.76(s/25000) + 1)((s/25000)^2 + 1.84(s/25000) + 1)}$$

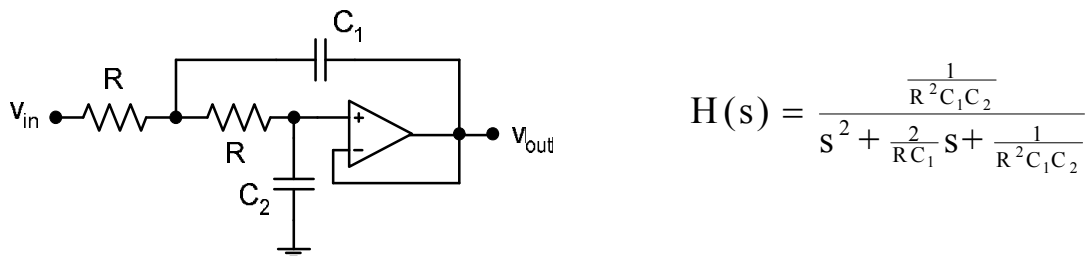
$$\Leftrightarrow H(s) = \frac{25000^2}{(s^2 + 19000s + 25000^2)} \frac{25000^2}{(s^2 + 46000s + 25000^2)}$$

c) Thiết kế mạch điện dùng Op-amp cho bộ lọc:

Với $H(s)$ của câu b ta sẽ thực hiện bộ lọc bằng cách ghép liên tầng 2 hệ thống bậc 2 theo sơ đồ sau:

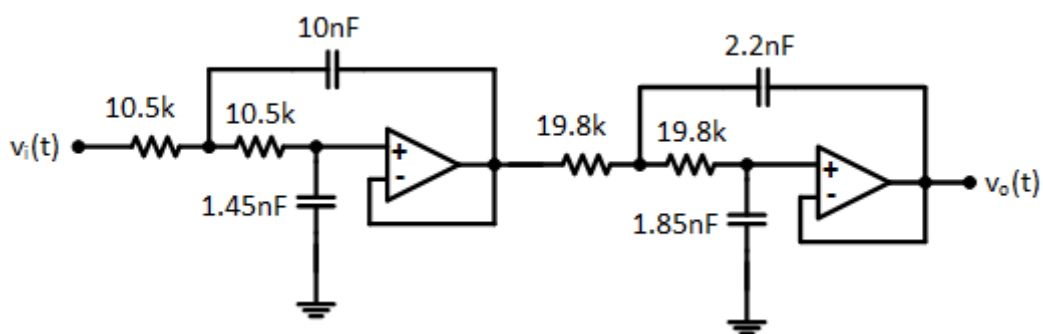
Để thực hiện $H_1(s)$ và $H_2(s)$ ta dùng mạch Op-amp bậc 2 như sau:

Với $H_1(s)$: $\begin{cases} 1 / R^2 C_1 C_2 = 25000^2 \\ 2 / RC_1 = 19000 \end{cases}$, chọn $C_1 = 10\text{nF} \rightarrow R = 10.5\text{k}$ và $C_2 = 1.45\text{nF}$

Với $H_2(s)$: $\begin{cases} 1 / R^2 C_1 C_2 = 25000^2 \\ 2 / RC_1 = 46000 \end{cases}$, chọn $C_1 = 2.2\text{nF} \rightarrow R = 19.8\text{k}$ và $C_2 = 1.85\text{nF}$

Vậy mạch điện Op-amp thực hiện bộ lọc trên như sau:

Bài 3. (2.0 điểm)

a) Xét hệ thống như giả thuyết:

$$x(t) = u(t) \longrightarrow \boxed{h(t)} \longrightarrow v(t) = 0.0125[4e^{2t} + e^{-8t} - 5]u(t)$$

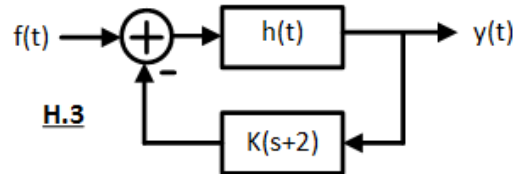
- Dễ nhận thấy ngõ vào $x(t) = u(t)$ hữu hạn nhưng ngõ ra $v(t)$ chứa thành phần e^{2t} tiến tới vô hạn nên hệ thống này không ổn định, hay không tồn tại $H(\omega)$. Vậy không thể dùng biến đổi Fourier để xác định $h(t)$.

- Ta có $x(t)=u(t)$ nên $v(t)=s(t)$, suy ra $h(t)=ds(t)/dt$, kết quả như sau:

$$h(t)=0.0125(8e^{2t}-8e^{-8t})u(t)=0.1(e^{2t}-e^{-8t})u(t)$$

(Có thể dùng biến đổi Laplace, tìm $H(s) \rightarrow h(t)$)

b) Xác định điều kiện của K để hệ thống trên **H.3** ổn định

- Với kết quả $h(t)$ của câu a ta có $H(s)=0.1\left(\frac{1}{s-2}-\frac{1}{s+8}\right)=\frac{1}{(s-2)(s+8)}$

- Dựa vào **H.3**, ta có hàm truyền vòng kín: $T(s)=\frac{H(s)}{1+K(s+2)H(s)}=\frac{1}{s^2+(K+6)s+2K-16}$

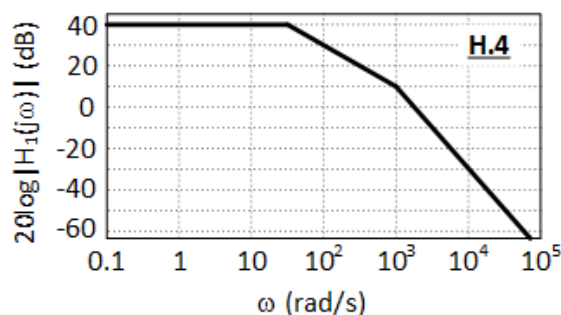
- Cực của hệ thống chính là nghiệm của phương trình $s^2+(K+6)s+2K-16=0$

- Với $K \geq 0$, ta có $\Delta=(K+6)^2-4(2K-16)=K^2+4K+100>0$, nên hệ thống luôn có 2 cực thực s_1

và s_2 thỏa điều kiện:
$$\begin{cases} s_1+s_2=-(K+6) \\ s_1s_2=2K-16 \end{cases}$$

- Vậy để hệ thống ổn định thì s_1 & s_2 phải nằm ở nửa trái của mặt phẳng phức. Do $s_1+s_2<0$ nên $s_1s_2>0$ thì $s_1<0$ và $s_2<0$ hay $2K-16>0 \rightarrow K>8$.

(Có thể giải bằng phương pháp quỹ đạo nghiệm số)

Bài 4. (2.0 điểm)

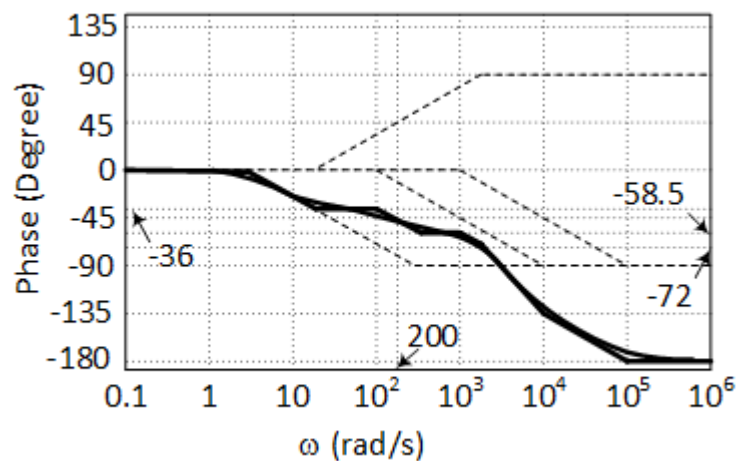
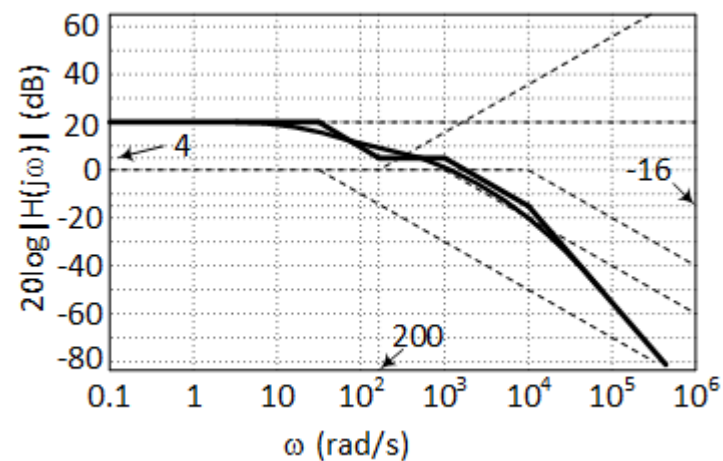
(a) Dựa vào **H.4** ta có đường tiệm cận tổng hợp có 3 đoạn thẳng tương ứng với 3 độ dốc: đoạn 1 độ dốc 0dB/dec với giá trị độ lớn 40dB tương ứng với hằng số $K=100$; đoạn 2 đi qua $\omega=100$ với giá trị 30dB và $\omega=1000$ với giá trị 10dB nên độ dốc là -20dB/dec, tương ứng với cực bậc 1 $a/(s+a)$, do tại $\omega=a$ có giá trị là 0dB và tại $\omega=100$ giá trị là 30dB nên từ $\omega=a$ tới $\omega=100$ là 0.5dec hay $a=31.6$; đoạn 3 đi qua $\omega=1000$ với giá trị 10dB và $\omega=10000$ với giá trị -30dB nên độ dốc -40dB/dec tương ứng với cực bậc 2 kể từ $\omega=1000$ tuy nhiên do trước đó $\omega=31.6$ đã có 1 cực bậc 1 do vậy tại

$\omega=1000$ cần thêm 1 cực bậc 1 nữa là $1000/(s+1000)$. Vậy hàm truyền $H_1(s)$ có dạng:

$$H_1(s)=100 \frac{31.6}{s+31.6} \frac{1000}{s+1000}.$$

(b) Vẽ đáp ứng biên độ và đáp ứng pha của $H(s)=H_1(s)H_2(s)$ với $H_2(s)= (5s+10^3)/(s+10^4)$.

Từ kết quả câu a ta có $H(s)=10 \frac{31.6}{s+31.6} \frac{s+200}{200} \frac{1000}{s+1000} \frac{10^4}{s+10^4}$ dùng kết quả này ta vẽ đáp ứng biên độ và đáp ứng pha dựa vào các thành phần : 1) Hằng số $K=10$ hay 20dB, 2) cực bậc 1, $\omega=31.6$, 3) zero bậc 1, $\omega=200$, 4) cực bậc 1, $\omega=1000$, 5) cực bậc 1, $\omega=10^4$.

Hết

Tiêu chí chấm điểm

Bài 1. (2.0 điểm)	
Điểm CDR	CDR 5- Có khả năng phân tích và thực hiện các hệ thống điều chế liên tục AM, ghép kênh, phân kênh và lấy mẫu ở mức sơ đồ khối. (100%)
0	<ul style="list-style-type: none"> - Không làm bài - Chỉ trình bày các bước và kết quả (sơ đồ khối) không liên quan tới bài toán
1	<ul style="list-style-type: none"> - Có trình bày các bước liên quan tới bài toán nhưng không rõ ràng và chưa ra kết quả. - Cung cấp kết quả liên quan tới bài toán mà kết quả có nhiều sai sót và không cung cấp lời giải thích.
2	<ul style="list-style-type: none"> - Có trình bày các bước và kết quả có liên quan tới bài toán nhưng còn nhiều sai sót. - Cung cấp kết quả đúng mà không cung cấp lời giải thích.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Có trình bày các bước chính xác nhưng kết quả chưa có hoặc sai sót - Cung cấp kết quả đúng nhưng giải thích còn nhiều sai sót.
4	<ul style="list-style-type: none"> - Có trình bày các bước và kết quả chính xác nhưng kết quả chưa rút gọn - Cung cấp kết quả đúng và giải thích chính xác như kết quả chưa rút gọn.
5	<ul style="list-style-type: none"> - Trình bày đầy đủ các bước chính xác và kết quả chính xác rút gọn - Cung cấp kết quả đúng rút gọn sau đó cung cấp các giải thích đầy đủ chính xác
Điểm của câu =(Điểm CDR x 2)x0.2 VD: Điểm CDR=4 → Điểm của câu = (4x2)x0.2=1.6	

Bài 2. (4.0 điểm)	
Điểm CDR	CDR 5- Có khả năng phân tích và thực hiện các hệ thống điều chế liên tục AM, ghép kênh, phân kênh và lấy mẫu ở mức sơ đồ khối. (a-35%)
0	<ul style="list-style-type: none"> - Không làm bài - Có làm nhưng không liên quan tới bài toán
1	<ul style="list-style-type: none"> - Cung cấp hình vẽ phổ nhưng hoàn toàn sai - Cung cấp công thức chưa chính xác nên vẽ phổ sai
2	<ul style="list-style-type: none"> - Cung cấp công thức đúng còn hình vẽ phổ sai - Cung cấp hình vẽ phổ đúng
3	<ul style="list-style-type: none"> - Có lý giải trước khi cung cấp công thức và hình vẽ phổ nhưng có sai sót nhỏ

4	- Lý giải chính xác trước khi cung cấp công thức đúng nhưng hình vẽ phổ sai
5	- Lý giải chính xác trước khi cung cấp công thức đúng và hình vẽ phổ đúng
Điểm CDR	CDR 7- Có khả năng vẽ đáp ứng tần số của hệ thống LTIC và thiết kế các dạng bộ lọc Butterworth và Chebysev. (b-35%)
0	- Không làm bài - Có làm nhưng không liên quan tới bài toán
1	- Thể hiện việc lựa chọn ω_p và ω_s và thiết kế bộ lọc nhưng không rõ ràng và hoàn toàn sai
2	- Chọn ω_p và ω_s đúng và thể hiện các bước thiết kế bộ lọc nhưng tính toán sai
3	- Chọn ω_p và ω_s đúng và thể hiện các bước thiết kế bộ lọc chính xác nhưng bậc của bộ lọc chưa tối ưu do chọn ω_p và ω_s
4	- Chọn ω_p và ω_s đúng và thể hiện các bước thiết kế bộ lọc chính xác và bậc của bộ lọc tối ưu do chọn ω_p và ω_s nhưng dạng của hàm truyền chưa được rút gọn để chuẩn bị cho bước tiếp theo
5	- Chọn ω_p và ω_s đúng và thể hiện các bước thiết kế bộ lọc chính xác và bậc của bộ lọc tối ưu do chọn ω_p và ω_s đồng thời dạng của hàm truyền được rút gọn để chuẩn bị sẵn sàng cho bước tiếp theo
Điểm CDR	CDR 6- Có khả năng phân tích, hiệu chỉnh và thực hiện hệ thống LTIC dùng biến đổi Laplace. (c-30%)
0	- Không làm bài - Có làm nhưng không liên quan tới bài toán
1	- Thể hiện việc thực hiện hàm truyền bằng 1 mạch điện Op-amp nhưng hoàn toàn sai
2	- Cung cấp một mạch điện Op-amp đúng nhưng không giải thích
3	- Thể hiện đầy đủ các lý giải chính xác nhưng chưa kịp đưa ra sơ đồ mạch điện Op-amp cuối cùng.
4	- Thể hiện đầy đủ các lý giải chính xác và đưa ra sơ đồ mạch điện Op-amp cuối cùng nhưng có sai sót nhỏ.
5	- Thể hiện đầy đủ các lý giải chính xác và đưa ra sơ đồ mạch điện Op-amp cuối cùng chính xác.
Điểm của câu =[(Điểm CDR-5x0.35+ Điểm CDR-7x0.35+ Điểm CDR-6x0.3) x 2]x0.4	

VD: Điểm CĐR-5=4, Điểm CĐR-7=3, Điểm CĐR-6=0 → Điểm của câu =
 $(4 \times 0.35 + 3 \times 0.35) \times 2 \times 0.4 = 1.96$

Bài 3. (2.0 điểm)

Điểm CĐR	CĐR 6- Có khả năng phân tích, hiệu chỉnh và thực hiện hệ thống LTIC dùng biến đổi Laplace. (100%)
0	<ul style="list-style-type: none"> - Không làm bài - Có làm nhưng không liên quan tới bài toán
1	<ul style="list-style-type: none"> - Thể hiện việc giải bài toán nhưng không rõ ràng và hoàn toàn sai
2	<ul style="list-style-type: none"> - Chỉ tìm đúng $h(t)$
3	<ul style="list-style-type: none"> - Giải thích đúng tại sao không dùng Fourier và tìm đúng $h(t)$ - Tìm đúng $h(t)$ và tìm $T(s)$ đúng nhưng không tìm được điều kiện của K
4	<ul style="list-style-type: none"> - Tìm đúng $h(t)$ và điều kiện của K nhưng không giải thích tại sao không dùng biến đổi Fourier được
5	<ul style="list-style-type: none"> - Giải bài toán đầy đủ chính xác

Điểm của câu = (Điểm CĐR x 2) x 0.2

VD: Điểm CĐR=4 → Điểm của câu = $(4 \times 2) \times 0.2 = 1.6$

Bài 4. (2.0 điểm)

Điểm CĐR	CĐR 7- Có khả năng vẽ đáp ứng tần số của hệ thống LTIC và thiết kế các dạng bộ lọc Butterworth và Chebysev. (100%)
0	<ul style="list-style-type: none"> - Không làm bài - Có làm nhưng không liên quan tới bài toán
1	<ul style="list-style-type: none"> - Thể hiện việc giải bài toán nhưng không rõ ràng và hoàn toàn sai - Viết đúng $H_1(s)$ nhưng không lý giải.
2	<ul style="list-style-type: none"> - Viết đúng $H_1(s)$ và có lý giải - Vẽ được đường tiệm cận đáp ứng biên độ của $H(s)$ nhưng có sai sót tại các vị trí ω đặc biệt
3	<ul style="list-style-type: none"> - Viết đúng $H_1(s)$ nhưng không lý giải + Vẽ được đường tiệm cận đáp ứng biên độ của $H(s)$ nhưng có sai sót tại các vị trí ω đặc biệt. - Vẽ đúng đường tiệm cận đáp ứng biên độ của $H(s)$

4	<ul style="list-style-type: none"> - Viết đúng $H_1(s)$ nhưng không lý giải + vẽ đúng đáp ứng biên độ & đáp ứng pha - Viết đúng $H_1(s)$ có lý giải + vẽ đúng đường tiệm cận đáp ứng biên độ & đáp ứng pha nhưng chưa vẽ đường chính xác
5	<ul style="list-style-type: none"> - Giải bài toán đầy đủ chính xác
Điểm của câu =(Điểm CĐR x 2)x0.2 VD: Điểm CĐR=4 → Điểm của câu = (4x2)x0.2=1.6	